

Дело C-657/23

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

7 ноември 2023 г.

Запитваща юрисдикция:

Nejvyšší správní soud (Чехия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

4 октомври 2023 г.

Жалбоподател:

М.К.

Отвeтник:

Ministerstvo zemědělství

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

Nejvyšší správní soud (Върховен административен съд, Чехия), като разгледа касационната жалба на жалбоподателя **М.К.** [...], с отивник **Ministerstvo zemědělství** (Министерство на земеделието, Чехия) [...], срещу решението на Městský soud v Praze (Градски съд Прага, Чехия) от 24 юни 2021 г., № 14 A 75/2020–55,

определи:

[...] **Отправя** до Съда на Европейския съюз следния преюдициален въпрос:

Трябва ли член 54, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1306/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. да се тълкува в смисъл, че с изтичането на предвидения в тази разпоредба 18-месечен срок се погасява правомощието на държавата членка да изиска от бенефициера възстановяване на неправомерните плащания?

[...]

Мотиви:

I. Предмет на производството

- 1 Жалбоподателят е чешко физическо лице. На 28 юни 2012 г. жалбоподателят подава заявление за отпускане на безвъзмездна помощ по Program rozvoje venkova ČR, opatření III.1.2 Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje (Програма за развитие на селските райони на Чешката република, мярка III.1.2 Подкрепа за създаване и развитие на предприятия; наричана по-нататък „програмата“) за проект, озаглавен „Stavební úprava objektu na podnikání“ (приспособяване на сграда за бизнес цели). На 13 март 2013 г. жалбоподателят подписва договор за предоставяне на безвъзмездна помощ, с който се задължава да спазва правилата на програмата. Въз основа на заявление за изплащане на помощта на 7 юли 2015 г. на жалбоподателя е изплатена безвъзмездна помощ в размер на 5 239 422 чешки крони (CZK).
- 2 При непланирана проверка на проекта на 29 април 2016 г. е установено, че в ремонтираната сграда не се извършва никаква производствена дейност. По време на проверката там е нямало работници, сервизното помещение за съхранение на материалите е било празно, оборудването не е било свързано към източник на електрическо захранване, а част от оборудването се е намирало в сградата на друг собственик в имота и в района зад сградата. Освен това административният орган установява, че серийният номер на компресора не съответства на серийния номер, установен по време на проверката на 20 април 2015 г. При това информацията, предоставена от производителя на вентилационното и филтриращото устройство, показва, че върху филтриращото устройство е бил поставен неоригинален етикет със серийния номер на друго устройство, продадено на друг клиент. Възраженията срещу протокола от проверката са приети за неоснователни. Съответно в акта за налагане на санкция на бенефициера от 24 май 2016 г. Státní zemědělský intervenční fond (Държавен земеделски интервенционен фонд, наричан по-нататък „фондът“) посочва, че жалбоподателят е нарушил правилата на програмата, поради което безвъзмездната помощ се намалява със 100 %. На 12 септември 2016 г. ревизионната комисия на ответника потвърждава позицията на фонда. С влязла в сила присъда пълномощникът на жалбоподателя е [...] признат за виновен в извършването на особено тежко престъпление, изразяващо се в измама с помощите.
- 3 На 27 март 2018 г. е образувано административно производство за възстановяване на безвъзмездната помощ съгласно член 11а от Zákon č. 256/2000 Sb, o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů (Закон за Държавния земеделски интервенционен фонд и за изменение на някои други закони) в приложимата му в главното производство редакция, наричан по-нататък „Законът за фонда“, във връзка с Регламент (ЕС) № 1306/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година относно финансирането, управлението и мониторинга на общата селскостопанска политика и за отмяна на

регламенти (ЕИО) № 352/78, (ЕО) № 165/94, (ЕО) № 2799/98, (ЕО) № 814/2000, (ЕО) № 1290/2005 и (ЕО) № 485/2008 на Съвета, наричан по-нататък „Регламент № 1306/2013“. На 11 юни 2018 г. фондът задължава жалбоподателя да възстанови средствата в размер на 5 239 422 CZK, които са му били изплатени като безвъзмездна помощ по програмата. На 7 май 2020 г. ответникът отхвърля жалбата на жалбоподателя срещу решението на фонда.

- 4 В производството по жалбата срещу спорното решение на ответника *Městský soud v Praze* (Градски съд Прага) разглежда възражение за погасяване (преклюдирание) на правомощието на държавата да изиска от жалбоподателя възстановяване на безвъзмездната помощ, тъй като искането за възстановяване на помощта е отправено от държавата едва след изтичането на 18-месечния срок по член 54, параграф 1 от Регламент № 1306/2013. Градският съд заключава, че макар държавата действително да е отправила искането за възстановяване на помощта до жалбоподателя едва след изтичането на срока, предвиден в член 54, параграф 1 от Регламент № 1306/2013, не може да се приеме, че неспазването на този срок е довело до погасяване на правомощието на държавата да изиска от бенефициера да възстанови безвъзмездната помощ. Според градския съд срокът по член 54, параграф 1 от Регламент № 1306/2013 не е преклузивен, а само индикативен (инструктивен). Като възприема това становище, градският съд се отклонява от правната позиция в решението на девети състав на *Nejvyšší správní soud* (Върховен административен съд, Чехия) от 9 август 2018 г. по дело № 9 Afs 280/2017-57, според която срокът е преклузивен.
- 5 В рамките на контрола върху решението на *Městský soud v Praze* (Градски съд Прага) пети състав на *Nejvyšší správní soud* (Върховен административен съд) решава да изпрати делото на разширен състав на съда. Пети състав се съгласява с мотивите на *Městský soud v Praze* (Градски съд Прага). Той посочва, че в решението си по дело № 9 Afs 280/2017-57 девети състав е приел, че срокът, предвиден в член 54, параграф 1 от Регламент № 1306/2013, има преклузивен характер, но изобщо не се е мотивирал как е стигнал до този извод. Пети състав приема, че историческото, езиковото, телеологическото и систематичното тълкуване на член 54, параграф 1 от Регламент № 1306/2013 не позволяват друг извод освен този, че 18-месечният срок за искането до бенефициера да възстанови неправомерните плащания, е индикативен (инструктивен), т.е. че държавата членка има правомощие да изиска възстановяване на неправомерните плащания и след изтичането на този срок.
- 6 [...] [От точка 50 от решението по дело № 9 Afs 280/2017-57 изрично следва, че девети състав счита член 54 от Регламент № 1306/2013 за разпоредба, която предвижда преклюдирание на правомощието на държавата членка да изиска от бенефициера да възстанови неправомерно отпуснатата безвъзмездна помощ]. Пети състав обаче счита, че държавата членка има

правомощие да изиска възстановяване на неправомерните плащания и след изтичането на този срок.

- 7 [...] [Мотиви за изпращането на делото на разширен състав на Nejvyšší správní soud (Върховен административен съд)].

II. Цитирани разпоредби от правото на Съюза и от националното право

- 8 В чешката правна система времето ограничение по отношение на процедурата за възстановяване на неправомерно получени помощи е уредено в член 11а от Закона за фонда. До 31 декември 2014 г. член 11а, параграф 3 от Закона за фонда гласи: „Фондът изисква с решение възстановяване на безвъзмездната помощ и заплащане на санкциите, събира съответните суми и предприема други действия по управлението им. Фондът образува процедурата за възстановяване на безвъзмездната помощ най-късно през календарната година след първоначалното установяване на нередността в съответствие с пряко приложимите актове на правото на Европейските общности²²⁾“. В бележка под линия 22 е посочен Регламент № 1290/2005. През периода от 1 януари 2015 г. до 31 октомври 2017 г. Законът за фонда не съдържа никаква уредба за времеви ограничения (за помощите, които не са предоставени само от национални източници). В член 11а, параграф 1 от Закона за фонда се предвижда единствено че „в случай на неправомерно плащане на безвъзмездна помощ, финансирана изцяло или частично със средства от бюджета на Европейския съюз, фондът предприема действия в съответствие с пряко приложимите актове на правото на Европейския съюз²²⁾ и с този закон“. В бележка под линия 22 в тази редакция на закона са изброени няколко регламента на Съюза, включително Регламент № 1306/2013 (без посочване на конкретна разпоредба). Със Закон за изменение и допълнение № 295/2017, считано от 1 ноември 2017 г., в член 11а, параграф 1 от Закона за фонда е добавено следното изречение: „Фондът образува процедурата за възстановяване на безвъзмездната помощ най-късно 10 години след датата на изплащането ѝ“. Следователно към момента на изплащане на помощта (7 юли 2015 г.) чешкият правен ред не е предвиждал никакво времево ограничение, което изрично да се отнася до задължението за отправяне на искане до бенефициера да възстанови неправомерните плащания.

- 9 Съгласно член 3 от Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 на Съвета от 18 декември 1995 година относно защитата на финансовите интереси на Европейските общности (наричан по-нататък „Регламент № 2988/95“):

„1. Срокът за давност за процедурите е четири години от момента, в който нередността по смисъла на член 1, параграф 1 е извършена. Въпреки това секторните правила могат да предвиждат и по-кратък срок, който не може да бъде по-малък от три години.

В случай на продължаваща или повторно извършена нередност срокът за давност започва да тече от датата, на която нередността е прекратена. В случай на многогодишна програма срокът за давност във всеки случай продължава, докато програмата изрично не бъде прекратена.

Срокът за давност се прекъсва от всяко действие на компетентните органи, което е нотифицирано на лицето, свързано с разследването или правните действия, отнасящи се до нередността. Срокът за давност започва да тече отново след всяко действие, което го прекъсва.

Въпреки това срокът за давност влиза в сила най-късно на датата, на която изтича срок[,] равен на двукратния давностен срок, ако компетентните власти не са наложили санкция, освен ако административната процедура не е била отложена в съответствие с разпоредбите на член 6, параграф 1.

2. Срокът за изпълнение на решението, налагащо административната санкция, е тригодишен. Срокът започва да тече от деня, в който решението става окончателно.

Случаите на прекъсване и спиране се уреждат от съответните разпоредби на националното право.

3. Държавите членки запазват възможността да прилагат срок, който е по-дълъг от този, предвиден в параграфи 1 и 2 съответно“.

- 10 Съгласно практиката на Съда на Европейския съюз (наричан по-нататък „Съдът“) предвиденото в член 3, параграф 1, първа алинея от Регламент № 2988/95 времево ограничение се прилага не само за налагането на административни санкции, но и за други административни мерки (вж. решение на Съда от 3 септември 2015 г., C-383/14, FranceAgriMer, ECLI:EU:C:2015:541, т. 20—32).
- 11 Съгласно член 54, параграф 1 от Регламент № 1306/2013 „[з]а всяко неправомерно плащане, възникнало в резултат на нередност или небрежност, държавите членки изискват възстановяване от бенефициера в срок от 18 месеца след одобрението и където е приложимо — получаването от страна на разплащателната агенция или органа, отговарящ за възстановяването, на контролен доклад или подобен документ, който посочва извършването на нередност. Съответните суми се вписват едновременно с искането за възстановяване в регистъра на длъжниците на разплащателната агенция“.

III. Анализ на отправеното преюдициално запитване

- 12 Разширеният състав на запитващата юрисдикция следва да се произнесе по правния въпрос дали с безрезултатното изтичане на срока по член 54, параграф 1 от Регламент № 1306/2013 се погасява правомощието на

държавата да изиска от бенефициера да възстанови неправомерните плащания.

- 13 [...]
- 14 Делото е изпратено на разширен състав на запитващата юрисдикция за целите на тълкуването на член 54, параграф 1 от Регламент № 1306/2013 и разширеният състав приема, че компетентен да се произнесе по него. Същевременно с оглед на естеството на правния въпрос разширеният състав на запитващата юрисдикция стига до извода, че са налице условията, които го задължават да отправи преюдициален въпрос до Съда съгласно член 267, буква б) от Договора за функционирането на Европейския съюз.
- 15 Първото съображение за този извод е обстоятелството, че два различни състава на Nejvyšší správní soud (Върховен административен съд) заемат различни позиции по един и същ въпрос от правото на Съюза, без едната от тези позиции да е явно погрешна или да е била изоставена впоследствие. Освен това за разширения състав не е известно да има практика на Съда по въпроса за тълкуването на член 54, параграф 1 от Регламент № 1306/2013 в аспекта, който е от значение за делото пред Nejvyšší správní soud (Върховен административен съд).
- 16 Основната причина за отправянето на преюдициалното запитване обаче е естеството на спорния правен въпрос. Както посочва големият състав на Съда в решение от 6 октомври 2021 г., *Conorzio Italian Management* (C-561/19, ECLI:EU:C:2021:799, т. 48), „възможността за извършване на един или няколко други прочита на разпоредба от правото на Съюза, доколкото нито един от тези други прочити не изглежда достатъчно правдоподобен на съответната национална юрисдикция, по-специално с оглед на контекста и целта на посочената разпоредба, както и на нормативната система, в която се вписва, сама по себе си не е достатъчна, за да се приеме, че е налице основателно съмнение относно правилното тълкуване на тази разпоредба“. Освен това в точка 49 големият състав добавя, че „[в]ъв всеки случай, когато наличието на разнородна съдебна практика — в рамките на юрисдикциите на една държава членка или между юрисдикциите на различни държави членки — относно тълкуването на разпоредба от правото на Съюза, приложима към спора в главното производство, е доведено да знанието на националната юрисдикция, действаща като последна инстанция, тя трябва да бъде особено внимателна, когато преценява евентуалната липса на основателно съмнение относно правилното тълкуване на разглежданата разпоредба на Съюза, и да вземе предвид по-специално преследваната с преюдициалното производство цел, а именно да се осигури еднообразното тълкуване на правото на Съюза“.
- 17 За разлика от изпратения делото пети състав, който приема разглеждания правен въпрос за *acte clair* и го тълкува по различен начин от девети състав, разширеният състав на запитващата юрисдикция не е убеден, че който и да е

от обсъдените пред него тълкувателни варианти може да се счита за ясен, правдоподобен и извън всяко разумно съмнение очевидно по-убедителен от останалите.

- 18 Възприетият от пети състав тълкувателен вариант обаче е защитим и позволява да се заключи, че безрезултатното изтичане на срока по член 54, параграф 1 от Регламент № 1306/2013 не води до погасяване на правомощието на държавата членка да изиска от бенефициера да възстанови неправомерните плащания. Този извод намира подкрепа в изложените по-нататък аргументи.
- 19 Регламент № 1306/2013 не предвижда изрично, че с изтичането на срока по член 54, параграф 1 се погасява правомощието на държавата членка да изиска от бенефициера да възстанови неправомерните плащания. По това времеовото ограничение по член 54, параграф 1 от Регламент № 1306/2013 се отличава от предвиденото в член 3, параграф 1 от Регламент № 2988/95, в който изрично се говори за давностен срок за процедурите при нередности. Същевременно в съображение 39 от Регламент № 1306/2013 изрично се споменава за прилагането на Регламент № 2988/95 по отношение на откриването на нередности и справянето с тях. Следователно по тази логика Регламент № 2988/95 би трябвало да се прилага и по отношение на откриването и справянето с нередностите по Регламент № 1306/2013. Регламентът съдържа изчерпателна уредба на давностните срокове за процедурите при нередности, включително условията за прекъсване на такива срокове, крайния момент на срока и възможността държавите членки да се отклоняват от предвидената в Регламента продължителност на давностния срок. Затова може да се твърди, че ако предвиденото в член 54, параграф 1 от Регламент № 1306/2013 времево ограничение представляваше специална уредба, тази връзка между разпоредбите щеше да е изрично посочена в Регламент № 1306/2013 и щеше да е изяснено, че цялостната уредба на времевите ограничения, съдържаща се в Регламент № 2988/95, е неприложима или евентуално е приложима само в определена част.
- 20 Времевите ограничения за изпълнението на задълженията на държавите членки по член 54, параграф 1 от Регламент № 1306/2013 уреждат отношенията между държавата членка и Европейския съюз, а не между държавата членка и частноправните субекти. В съответствие с членове 55 и 56 от Регламент № 1306/2013 възстановените вследствие на възникването на нередности или небрежност суми и натрупаните по тях лихви представляват приход, отнасян по сметката на Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) или евентуално на съответната програма на Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР). В случай на неусвояване средствата се възстановяват в бюджета на Съюза. Тъй като възстановените суми представляват приход за ЕФГЗ и ЕЗФРСР, в интерес на правилното бюджетно планиране на тези фондове за следващите години и за да се гарантира спазването на годишните тавани, определени за всеки фонд, неправомерните плащания следва да се възстановяват в разумен

срок от момента на откриването на нередността или небрежността, която оправдава искането за възстановяване на плащанията от бенефициера.

- 21 Белег за включването на възстановените неправомерни плащания във финансовото планиране на Европейския съюз е и член 54, параграф 2 от Регламент № 1306/2013, който предвижда, че ако сумата не е възстановена в рамките на четири години след датата на искането за възстановяване или в рамките на осем години, 50 % от финансовите последици от невъзстановяването се поемат от съответната държава членка, а 50 % — от бюджета на Съюза. Ако обаче държавите членки не са изискали възстановяване на неправомерните плащания в сроковете, посочени в член 54, параграф 1 от Регламент № 1306/2013, Европейската комисия може да предприеме мярка, с която да изключи участието на Европейския съюз във финансовите последици от невъзстановяването на неправомерните плащания.
- 22 Следователно съдържащата се в Регламент № 1306/2013 уредба на възстановяването на неправомерни плащания видимо изглежда има за цел да гарантира, че държавите членки ще се заемат с възстановяването на неправомерните плащания в разумни срокове, така че Европейската комисия да може да ги отчете като приход за ЕФГЗ или съответните програми на ЕЗФРСР. Ако това изчисление впоследствие се окаже неправилно поради факта, че неправомерните плащания не са били възстановени в разумен срок, финансовите последици от такова събитие ще се разпределят поравно между държавата членка и Европейския съюз. Това обаче е така само при условие че държавата членка е изпълнила задължението си да отправи незабавно искането до бенефициера за възстановяване на неправомерните плащания.
- 23 От изложеното по-горе все пак още не следва недвусмислено, че държавата членка няма правомощието да иска възстановяване на неправомерните плащания от бенефициера и след изтичането на този срок. В подкрепа на това становище може да се изтъкне и формулировката на съображение 37 от Регламент № 1306/2013, а именно че „[в] определени случаи на небрежност от страна на държавата членка е оправдано сумата да ѝ бъде начислена в пълен размер“. Следователно финансовите последици от невъзстановяването на неправомерните плащания в разумен срок може да останат изцяло в тежест на държавата членка поради проявената от нея небрежност, довела до невъзстановяване на неправомерните плащания в разумен срок, а не поради погасяване на правото да изиска от бенефициера да възстанови неправомерните плащания. В допълнение може да се отбележи, че макар в член 54, параграф 1 от Регламент № 1306/2013 да се използва изразът „държавите членки изискват възстановяване от бенефициера“ във връзка със задължението на държавите членки да изискват от бенефициера да възстанови неправомерните плащания, в съображение 37 се посочва, че „държавите членки следва да изискват бенефициерът да възстанови сумите в срок от 18 месеца [...]“. Преамбюлът не е формулиран повелително, а е

използвано условно наклонение, което често е израз на учтива молба или на препоръка, която в определени ситуации може да бъде изпълнена, но не е задължително. По този начин езиковите съображения също са аргумент в подкрепа на становището, че член 54, параграф 1 от Регламент № 1306/2013 изразява препоръка за действие и е желателно действието да се предприеме по описания начин, но не е изключено това да бъде направено и по други начини.

- 24 В практиката на Съда и Общия съд се откриват и становища, които могат да бъдат разбрани като косвено поставящи под съмнение изложения по-горе тълкувателен вариант.
- 25 В решение от 8 май 2019 г., *Mittetulundusühing Järvelaev* (C-580/17, ECLI:EU:C:2019:391), Съдът тълкува задълженията на държавата членка, когато се установят нередности при използването на безвъзмездна помощ. В точки 94—97 се отбелязва [...]:

„94 При това положение със седмия си въпрос запитващата юрисдикция иска на последно място да се установи дали член 56, първа алинея от Регламент № 1306/2013 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска образуването на процедура по възстановяване на неправомерно платена безвъзмездна помощ преди изтичането на срока от пет години от датата на вземане на решение за финансиране от националния управителен орган. Тази юрисдикция иска също да установи дали посочената разпоредба трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска продължаване на процедурата по възстановяване, когато в хода ѝ бенефициерът на безвъзмездната помощ преустанови нарушението, дало основание за образуването на тази процедура.

95 На първо място, що се отнася до възможността за държавата членка да образува процедура по възстановяване на неправомерно платена безвъзмездна помощ преди изтичането на срока от пет години от изплащането на последния транш от помощта, следва да се припомни, че съгласно член 54, параграф 1 и член 56, първа алинея от Регламент № 1306/2013 всяка държава членка, която констатира нередност, е длъжна да пристъпи към възстановяване на неправомерно платената безвъзмездна помощ. По-конкретно, държавата членка трябва да изиска възстановяване от бенефициера в срок от 18 месеца след одобрението, а когато е приложимо — след получаването от страна на разплащателната агенция или органа, отговарящ за възстановяването, на контролен доклад или подобен документ, който посочва извършването на нередност.

96 Оттук следва, че държавите членки могат, а в интерес на доброто финансово управление на ресурсите на Съюза са и длъжни, да пристъпват към това възстановяване в най-кратки срокове. При тези условия за възстановяването няма никакво значение фактът, че е поискано преди

изтичането на срока от пет години от датата на вземане на решение за финансиране от управителния орган.

97 На второ място, що се отнася до това дали правото на Съюза допуска продължаване на процедурата по възстановяване, когато в хода ѝ бенефициерът на безвъзмездната помощ преустанови нарушението, дало основание за образуването на тази процедура, следва да се отбележи, както подчертава Комисията, че ако на бенефициера на безвъзмездна помощ се предостави възможността в хода на съдебното производство във връзка с възстановяването на помощта да отстрани нередността, която е допуснал при изпълнението на проекта, подобна възможност би могла да подтикне останалите бенефициери да извършват нарушения, тъй като биха били сигурни, че ще имат възможност да отстранят нарушението впоследствие, след откриването му от компетентните национални органи. Следователно за възстановяването не бива да има значение фактът, че бенефициерът на безвъзмездната помощ се опитва да преустанови или действително преустановява нарушението в хода на съдебното производство във връзка с възстановяването на помощта.

98 На седмия въпрос следва да се отговори, че член 56 от Регламент № 1306/2013 трябва да се тълкува в смисъл, че допуска образуването на процедура по възстановяване на неправомерно платена безвъзмездна помощ преди изтичането на срока от пет години от датата на вземане на решението за финансиране от управляващия орган. Тази разпоредба също така допуска процедурата по възстановяване да продължи, когато в хода ѝ бенефициерът на безвъзмездната помощ преустанови нарушението, дало основание за образуването на тази процедура“.

- 26 Изводите на Съда в точка 95 могат да се разбират в смисъл, че допускат да се приеме алтернативно тълкуване, според което предвиденият в член 54, параграф 1 от Регламент № 1306/2013 18-месечен срок, в който държавата членка изисква от бенефициера да възстанови сумите, е индикативен (инструктивен) срок в отношенията между държавата членка и Съюза, а в същото време е преклузивен срок в отношенията между държавата членка и бенефициера на плащането. Този алтернативен тълкувателен вариант е по-благоприятен за частноправните субекти от тълкувателния вариант, възприет от пети състав, тъй като за разлика от случая, в който в отношенията между държавата членка и частноправните субекти би се прилагала уредбата на времевите ограничения по член 3 от Регламент № 2988/95, с прилагането на 18-месечния срок по член 54, параграф 1 от Регламент № 1306/2013 може да се съкрати времето, през което държавата членка може да изисква от бенефициера да възстанови плащането.
- 27 Същото становище за естеството на посочения срок може да се изведе и от решение на Общия съд от 8 март 2023 г., България/Комисия (Т-235/21, ECLI:EU:T:2023:105), и по-конкретно от точка 81, в която е постановено [...]: „Всъщност задължението да се изиска събирането на вземанията, при

които са налице установените в посочения окончателен доклад нередности, произтича не от Регламент № 883/2013, а от член 54, параграф 1 от Регламент № 1306/2013, съгласно който шом такава нередност е била посочена на съответната държава членка, същата има срок от 18 месеца, за да изиска възстановяване от съответните бенефициери“. В точка 46 от посоченото решение Съдът потвърждава и становището на Комисията относно естеството на 18-месечния срок: „По този повод Комисията подчертава по-специално, че Република България трябва да изиска възстановяването от бенефициерите на неправомерните плащания в срок от 18 месеца от предаването на окончателните доклади на OLAF по двете проучвания, проведени от тази служба. Освен това позоваването на член 54 от Регламент № 1306/2013 изобщо не оставя място за съмнение относно възможността за финансови корекции, ако посоченият срок не бъде спазен“.

- 28 С оглед на изложеното разширеният състав на запитващата юрисдикция приема, че член 54, параграф 1 от Регламент № 1306/2013 трябва да се тълкува по-скоро в смисъл, че допуска държавите членки да изискват възстановяване на неправомерните плащания от бенефициерите и когато са отправили искането до бенефициера за възстановяване на неправомерните плащания повече от 18 месеца след одобрението или, когато е приложимо, след получаването от страна на разплащателната агенция или органа, отговарящ за възстановяването, на контролен доклад или подобен документ, който посочва извършването на нередност.
- 29 Разширеният състав на запитващата юрисдикция обаче допуска и възможността посоченият член да се тълкува различно, а именно че 18-месечният срок, в който държавата членка изисква от бенефициера да възстанови сумите, е както индикативен (инструктивен) срок в отношенията между държавата членка и Съюза, така и преклузивен срок в отношенията между държавата членка и бенефициера на плащането, който се явява специален спрямо уредбата на времевите ограничения в член 3 от Регламент № 2988/95. Според разширения състав това тълкуване, което в определени отношения е по-благоприятно за бенефициера като частноправен субект, отделен от публичния орган, който установява и прилага правото, може да бъде отхвърлено само ако е явно по-неубедително от другите тълкувателни варианти. В противен случай би се стигнало до непропорционална намеса по отношение на правото на частноправните субекти на правна сигурност и предвидимост на правните норми, които ще се прилагат спрямо тях. При все това решаването на въпроса дали може или не може да се отхвърли този по-благоприятен за частноправните субекти тълкувателен вариант, в случая вече не би представлявало тълкуване на правото на Съюза в рамките на понятието за *acte clair* по смисъла на практиката на Съда.
- 30 Изпратилият делото пети състав на запитващата юрисдикция счита, че девети състав е преценил неправилно въпрос от правото на Съюза. Пети състав счита, че това е *acte clair*, но пък достига до различен тълкувателен извод по този въпрос в сравнение с направения преди това от девети състав.

За разлика от изпратилия делото пети състав разширеният състав на запитващата юрисдикция счита, че разглежданият правен въпрос не може да се счита за *acte clair*, поради което отправя преюдициално запитване до Съда. [...]

[...]

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ